

Gia Sản Dưới Ánh Trăng

Cung Tích Biền

1

Nhiều đêm không ngủ, nằm hoang trống trong bóng đêm, lòng buồn nhớ nổi trôi. Lá trong vườn cũ, cỏ may quanh bia mộ, nhớ ngọn gió đầu mùa gọi cho ta cái khang khác chờ mong một đổi mùa, nhớ đôi mắt một người điên, nhớ chuột. Thay vì dùng cái bẫy chuột cồng kềnh, lại tốn công lấp miếng mồi, ngày nay người dùng tấm keo dính chuột, để giết chuột. Tôi từng ngồi rất lâu một sớm mai nhìn con chuột vung vẩy trên tấm keo dính chuột, lúc nó còn sức vung vẩy. Bị kịch ấy không quá một ngày, nhưng cực là dằn dai, đúng điệu nghệ của cách tạ từ. Buổi trưa, con chuột yếu dần, nó nằm im, hai con mắt tội nghiệp nhìn tôi, mong cứu rỗi. Không có gì chứa chan sự tuyệt vọng lẫn hy vọng bằng đôi mắt chuột này. Qua xế chiều, đôi mắt hết mong chờ, đã nhắm tít, đã tựa tựa một xác chết. Chọc cây que xem thử, còn thở. Kéo dài một cái chết chậm. Tối đến, là phải tính sổ. Con chuột còn thoi thóp thở cũng đành gói lại, cho vào thùng rác. Ấy là Bóng Đêm chan hòa, hầm rác là tụ họp mọi nẻo đời.

Trước khi gói cái thi thể còn thoi thóp tôi nhìn bên cạnh nó, trên tấm keo dính chuột có một cái chân của một con chuột khác. Vậy, không phải con chuột nào cũng “đầu hàng” cái mùi hương ma mị từ tấm keo dính chuột. Nhưng con chuột thoát chết kia phải để lại một cái chân bị đứt lìa.

2

Phải nhiều năm lưu lạc tôi mới có dịp gặp lại Phiêu Thiên, người có hai con vật đáng nhớ là Đốm và Ung. Chúng tôi đã không còn tuổi trẻ. Đã tóc mây trắng, răng song cửa. Tâm ý chập chùng những nghi hoặc, tiêu dên cái lưu linh mộng tưởng một thời, mất cái điên, cái liều, mất sự vô tâm trước hiểm nguy chết sống một thời. Tất cả chỉ là ngập ngừng, là đọng lại một lớp cặn thời gian. Sống lâu trên cõi đời, sở hữu một lớp bùn khô chỗ đáy não, những âm hưởng xa xăm, ta cứ tưởng đó là kinh nghiệm đời, là cao lương trí tuệ, đã đạt cái đạo an nhiên; làm cả thôi, đó chỉ là một chỉ dấu cáo biệt, rằng ta không còn cái lười lương thiện và cái lòng chân thành, mất đâu rồi cái sức nóng trẻ trung đó thôi.

Chào biệt quê hương, tấm keo dính chuột. Rất quần quai, đắng cay, rất mảy mòi vung vẩy vẫn dính chặt vào lớp keo ấy. Quê hương là cái bẫy. Còn đôi chân đi trong ấy mới hiểu ra tình quê hương, nghĩa đồng bào, ơn huệ tổ tiên, dù đôi khi ta vẫn thấy trong mỗi nắng mưa là mỗi vết thương chan hòa.

Quê hương, keo dính chuột.

Quê hương, cái bẫy nông nàn.

Đẹp biết bao mà cũng buồn xiết bao trong mù mưa một bày cò trắng trên dòng nước bạc. Chúng cũng như chúng tôi, đứng yên chờ dòng nước trôi. Lại như, một đám cò mồi chờ cháy, do người nhà nông làm bằng rơm cỏ, trên ruộng đồng cuối mùa. Nghe trong gió tương lai, mỗi tre trúc còn mỗi linh hồn xanh biếc. Sẽ còn nhiều cánh rừng mai sau, trong ấy hươu nai thành thoi. Trong những mai sau, có thể tuổi thanh xuân được trong lành. Sẽ còn gió trong những chiều em đến... Những chiều dòng nước bạc đã trôi qua thân cò.

3

Phiêu Thiên lúc này có thêm một “Kỷ vật của chiến tranh”. Đó là một hài nhi dị dạng, hậu quả từ thuốc khai quang của quân đội Mỹ. Kỷ vật không là phẩm vật ngoại lai. Nó được chào đời ngay tại Đất nước tôi. Là máu tử Việt Nam. “Đánh đuổi ngoại xâm, quét sạch quân thù”, nhưng nơi đây không thể đuổi khỏi quê nhà một loại “quân thù” cốt căn, đó là “Sự tàn tật”.

**

Dưới ánh trăng, Kỷ vật được người mẹ vừa ngoài hai mươi bồng ẵm, đùa chơi. Mẹ đẹp như trăng. Tên cô là Mành Mành. Mành bận áo trắng, mái tóc đen quá dài, như cái lược quấn lấy đứa con xanh mướt trong ánh trăng. Mành cười. Nụ cười thường thấy trên khuôn mặt một nạn nhân, trót cựu mang nỗi đau đời làm niềm vui thường hằng cho riêng mình.

Mẹ muốn con vui bằng cách dùng hai tay dỗi đưa con lên cao một chút, như ta dỗi trái banh. Rồi túm gọn khi dĩa dĩa rơi xuống. Mẹ lại cười. Nụ cười trắng và mỏng, có cái lạnh căm của sự bất thường. Âm thanh như bầy rần bò/bay, len lỏi trong không gian đầy ánh trắng óng vàng. Rồi mẹ Mành Mành bồng ngửa, chia khuôn mặt hài nhi dĩa dĩa về phía ánh trắng. Này trắng, xem này. Này trắng, con thỏ ngọc của trắng này...

4

Mành Mành ẵm chặt con trước ngực, ngồi thềm nhà nhìn lung trong đêm. Đêm miền Nam nhiều gió, thiếu sương mù. Sân trước nhà nền gạch, chen lẫn bóng cây. Mẹ trải một tấm chiếu hoa. Mẹ tập "Kỷ vật" bò. Gần hai tuổi chưa biết bò. Có thể tới năm bảy tuổi đứa bé chưa thể phát âm để gọi "Cha, cha ơi".

Kỷ vật bắt đầu bò bằng hai cánh tay yếu đuối, xiêu vẹo dưới ánh trắng. Thoạt trông như hình một con cua trắng nõn bò ngang, vì hai bắp đùi em nằm ngang chĩa ra hai bên hông, thẳng góc với thân mình. Đôi chân dĩa dĩa. Khớp háng với xương đùi liền một cái xương hình góc vuông, không có khớp, nên đùi không thể di động xuống lên ra vào. Chỉ cử động được là từ khớp đầu gối trở xuống bàn chân. Hai đùi vể chĩa ngang, mỗi lần trong đêm muốn ẵm con, mẹ phải nằm ngửa đặt úp con lên bụng. Nằm ôm con như thường lệ, đầu gối Kỷ vật thọc thẳng vào bụng mẹ.

Xưởng máy của Nhật Bản chế ra những robo kỳ diệu, xưởng hóa học của người Huế Kỳ chế ra những hài nhi dĩa dĩa bật thầy. Khoa học Mỹ tạo ra những "tinh trùng bột", từ máy bay rải xuống quê hương này, sinh ra "Một Sinh vật, biểu hiện hình hài của Sự Sống trên nhiều Nỗi Đau, song hành cùng Nỗi Chết". Sự quàn quại này, được hiểu, sự Hiểu nằm ngoài đạo lý, là "Nó nằm ngoài trách nhiệm của người Mỹ". Sự tàn tật này không được ghi trong sổ tay lịch sử về Hạnh phúc thời Hòa bình.

5

Dưới ánh trắng một đêm trời miền Nam trong vắt, một màu vàng trong suốt mông lung, một lần nữa mẹ cố tập con bò. Mẹ ngồi đằng đầu, tóc mẹ đen dài, mẹ đẹp lắm nghe con, hai bàn tay mẹ vỗ nhẹ vào nhau, như nhịp hát. Mẹ rất hy vọng đứa con hai tuổi di chuyển chừng được... "một vài tất đất trên quê hương", là mẹ mừng vui. Con của tôi không thể là cái điếm cố định, bất động, nơi quy tụ những chia xẻ xót đau từ tứ phương tụ gom về. Con của tôi không thể là đề tài để kêu gọi lương tri con người.

Kỷ vật nhìn mẹ, cười. Hai bờ môi em thay vì đỏ màu son non trẻ lại bạc thét, úa tàn, màu của những bờ cỏ rừng cây chết đứng dưới trời sau mùa thuốc khai quang, thời chinh chiến, của/từ lực lượng Không quân Mỹ. Một cõi đất quê nhà, tới đá, nước, sỏi bụi cũng đổi màu, con cá con tôm, sò hến cũng đồng loạt mất máu. Con tinh trùng sâu trong xương tủy con người cũng biến ra dĩa dĩa.

Kỷ vật ngheo đầu cố nhìn trắng. Hai bờ môi em chênh chéch, so với chiều thẳng của cần cổ. Một khốe miệng dưới vành tai bên này, lệch với một khốe kia trên vành tai bên kia. Nếu em không cười, sẽ ít khổ sở hơn, vì không phải tự hành hạ khuôn mặt của mình. Nếu em biến ngay ra một cái tượng đá/gỗ/đồng/ximăng/thạch cao, ta có thể trân trọng đặt em trong viện bảo tàng.

Kỷ vật cố trườn bò. Chỉ vài cử động là đuối sức. Em nằm úp trên nền hoa văn xanh đỏ của chiếc chiếu hoa. Dưới ánh vàng mơ hoặc, một cái đầu xiêu vẹo, hai cánh tay sãi dài bất động, hai cái đùi chĩa ngang, em như một cái ngôi sao năm cánh không đều đặn. Nếu em có thêm một cái đuôi cụt, là rất giống một cái ngôi sao sáu cánh, được chia đều dưới ánh trắng.

6

Ở góc vườn trắng có một gốc cây khô, cỡ ba bốn người ngồi trên đó còn rộng rãi. Lúc Kỷ vật dĩa dĩa tập bò, có một cô gái - là Manh Manh, em gái Mành Mành - tới ngồi trên gốc cây khô, nhìn thắm kịch.

Từ ngày dời nhà về nơi này, trong khu đất rộng hầy còn một cỗ thụ chừng hơn trăm tuổi. Lúc đầu Phiêu Thiên lấy làm thú vị vì trong vườn nhà đầy bóng mát. Về sau trong nhà có nhiều chuyện lạ lùng, cỗ quái xảy ra, chó sủa ra tiếng lục lạc ngựa, sủa tiếng quạ báo tử trong đêm khuya, chó thối ra tiếng kèn du dương giống hệt tiếng kèn đồng. Phiêu Thiên đâm nghi ngờ cây cao bóng cả. Dưới gốc đa kia, Phiêu Thiên nghĩ rằng xưa kia,

cái thời ông còn bé, nhân gian còn thơ dại, người thôn quê thường mang những ông-táo-bình-vôi-hư-trí đặt dưới gốc thay vì ném chúng đi, bà con có thể lập cái am thờ, đèn nhang cúng vái. Âm binh tụ hội. Trong cõi âm u có lắm điều thánh thần yếu thế hơn quỷ ma. Những thánh thiện của lời dạy đạo lý thường không ép phê bằng con dao tổ chẳng như như chỗ cái mỏ ác, Tao phụng mày. Phiêu Thiên nhờ người đốn bỏ cây. Gốc để lại trong vườn, vì Phiêu Thiên thấy gốc rễ tạo hình như một tượng mỹ thuật.

**

Lúc Kỷ vật được mẹ vỗ nhíp cổ động, gắng lên nào, con thỏ ngọc của mẹ, thì cô Manh Manh tay đang cầm một nắm nhang cháy đỏ, ngồi gốc cây khô. Những đóm nhang dưới trăng lập lòe, làn khói bay vẫn vờ, gần mà như xa xôi. Như viển mộng hút hơi, thu nhỏ cuối viển mộng, cái đóm tàn. Hóa ra đêm nay đêm rằm. Manh Manh đốt nhang thấp khắp nơi, bàn thờ Phật, bàn thờ ông bà, ông thần tài, táo quân, tới bàn thiên thờ trời ngoài sân vườn. Lúc đi thấp nhang, cô chợt thấy con cua trắng nõn, thằng Cuội em tập bò. Cô rất mong chờ cháu của mình bò được dẫm ba tất đất dưới trời trăng là cô vui, nên cô vội vàng ngồi ngay xuống, tay vẫn còn cầm mớ nhang cháy đỏ, chưa kịp cắm vào nơi nào.

Manh Manh hồn nhiên như đứa bé mẹ đưa tiền đi mua đồ gia vị, nửa đường ham xem đám xiếc, cầm tiền trên tay ngồi coi, quên nơi cần tới. Lúc Kỷ vật cố gương dậy dưới ánh trăng, Manh Manh quá vui mừng, cổ động bằng cách tay đưa cao nắm nhang khói quơ qua lại trong trời trăng, như người ta cầm “cờ tổ quốc” mừng đoàn xe đua đang tới.

- Mày điên hả Manh Manh? Con của tao đâu là hồn hoang rằm tháng Bảy!
- Ôi, em xin lỗi chị, em vẫn mong Kỷ vật an lành như những đứa trẻ khác.

Manh Manh tới chỗ bàn Thiên gần hàng rào mặt tiền nhà, cô bái mấy bái, thấp mấy cây nhang. Cô lại hát vè:

*“Con ai đem bỏ nơi đây,
Thế gian đâu chỉ một này mà thôi”*

Có một con tắc kè kêu trong gốc cây khô. Cây chùng có chỗ rỗng trong ruột. Giọng tắc kè khàn đục. Chùng con này bị viêm họng.[*]

Xóm Gà, Gia Định tháng Tư 2015

[*] Truyện này nằm trong chùm bộ ba liên truyện. Là liên hoàn, cần thiết nên đọc liền nhau với [1] Gia sản trong Bóng Đêm, và [3] Đêm muôn màu.